

ปัญหาสุขภาพจิตในผู้ปวรัณชาตครั้งซีก

นางสาว พวงน้อย อรุณ

วิทยานพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศีกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตเวชศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-581-873-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019597

MENTAL HEALTH PROBLEMS IN HEMIPLEGIC PATIENTS

Miss. Puangnoi Arun

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements

for the Degree of Master of Science

Department of Psychiatry

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-581-873-9

I162.51944

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัญหาสุขภาพจิตในผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีก

โดย

นางสาว พวงน้อย อรุณ

ภาควิชา

จิตเวชศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

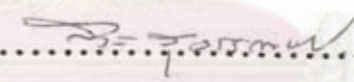
ศาสตราจารย์แพทย์หญิง สุวิทนา อารีพรต

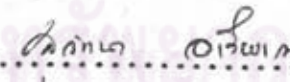

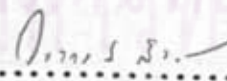
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

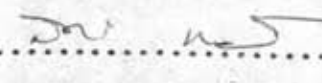

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ฉวกร วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ สัจฉรินทร์ สุวรรณเลิศ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์แพทย์หญิง สุวิทนา อารีพรต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(แพทย์หญิง วราภรณ์ ตั้งตรงไพโรจน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นายแพทย์ กัมมันต์ ชันชมจินดา)

พวงน้อย อรุณ : ปัญหาสุขภาพจิตในผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีก (MENTAL HEALTH PROBLEMS IN HEMIPLEGIC PATIENTS) อ.ที่ปรึกษา : ศ.แพทย์หญิง สุวิทนา อารีพรรค, แพทย์หญิง วราภรณ์ ตั้งตรงไพโรจน์, 121 หน้า. ISBN 974-581-873-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาสุขภาพจิตในผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีก จากโรคของหลอดเลือดสมอง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีกชาย-หญิงที่เข้ารับการรักษาในแผนกประสาทวิทยาของโรงพยาบาลประสาทวิทยาโท และโรงพยาบาลประสาทสงขลา จำนวน 70 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธี Purposive sampling เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบทางสุขภาพจิต Symptom Checklist-90 (SCL-90) และแบบสัมภาษณ์ประวัติผู้ป่วย ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ โดยพัฒนาโปรแกรมบนโปรแกรมสำเร็จรูป D base III plus ซึ่งเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Chi-Square Test ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีกมีปัญหาสุขภาพจิต ร้อยละ 71.43 และอัตราจะเพิ่มขึ้นตามอายุ
2. ปัญหาสุขภาพจิตที่พบมากที่สุด chez ผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีก คือ Depression และ Phobic anxiety ซึ่งพบเท่ากันทั้ง 2 กลุ่มอาการ คือ ร้อยละ 58 ของผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพจิต
3. ผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีกชายมีปัญหาสุขภาพจิต พอ ๆ กับผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีกหญิง ร้อยละ 71.74 และ 70.83 ตามลำดับ และอาการ Somatization พบในผู้ที่เป็นอัมพาตครึ่งซีกชายมากกว่าอัมพาตครึ่งซีกหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10
4. ผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีกหญิงมีปัญหาสุขภาพจิต ร้อยละ 73.53 ผู้ป่วยชาย ร้อยละ 69.44 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านเพศกับกลุ่มอาการทางด้านสุขภาพจิต
5. ผู้ป่วยที่มีบุคลิกภาพเดิมเป็นคนหงุดหงิดง่าย มีปัญหาสุขภาพจิตมากที่สุด ร้อยละ 81.25 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านบุคลิกภาพกับกลุ่มอาการทางด้านสุขภาพจิต

ศูนย์วิจัยทรัพยากรสุขภาพ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... จิตเวชศาสตร์
สาขาวิชา ..... สุขภาพจิต
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C246594 : MAJOR MENTAL HEALTH
KEY WORD: MENTAL HEALTH PROBLEM/HEMIPLEGIC PATIENT

PUANGNOI ARUN : METHAL HEALTH PROBLEMS IN HEMIPLEGIC PATIENTS.
THESIS ADVISOR : PROF.SUWATANA ARIBARG, M.D., VARAPORN
TANGTRONGPAIROS, M.D., 121 PP. ISBN 974-581-873-9

The purpose of this research is to study the mental health problems in hemiplegic patients suffered from cerebrovascular diseases. The sample obtained through purposive sampling technique, was composed of 70 male and female hemiplegic patients who admitted at Neurology Department of Prasat Neurological Hospital and Songkhla Neuropsychiatric Hospital. The testing instrument was the symptom checklist-90 (SCL-90) and the interviewing of patient's history. D base III plus program was used to analyse data in percentage, arithmetic means, Chi-Square Test and standard diviation. The results were as follows:

1. 71.43% of the hemiplegic patients had mental health problems. And, the percentage seemed to increase with the patients' age.
2. Depression and phobic anxiety were the two major mental health problems among the hemiplegic patients. Both symptoms were equally found among 58% of the patients.
3. The numbers of the left and the right hemiplegic patients with mental health problems were almost the same. They were 71.74% and 70.83% accordingly. And, the number of the left hemiplegic patients with somatization was larger significantly than that of the right hemiplegic patients with the same problem. The p. value was 0.10.
4. 73.53% of the hemiplegic patients with mental health problems were female and 69.44% were male. Nevertheless, there was no significant difference between the sex and and any of the symptoms.
5. The patients who were irritable by nature were found to have mental problems most (81.25%). But, there was no significant difference between each personality trait and any of the symptoms.

ศูนย์วิจัยสุขภาพ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....จิตเวชศาสตร์
สาขาวิชา.....สุขภาพจิต
ปีการศึกษา.....2535

ลายมือชื่อนิสิต.....*Msit Om*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*สุวตนา อริบารง*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....*Varaporn*

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
สารบัญคำย่อ	ฉ
บทที่	
1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมุติฐานในการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
3 วิธีดำเนินการวิจัย	65
ลักษณะประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	65
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	66
การเก็บรวบรวมข้อมูล	69
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล	72

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	92
เอกสารอ้างอิง	98
ภาคผนวก ก.....	106
ภาคผนวก ข.....	118
ประวัติผู้เขียน	121

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ศาสตราจารย์ แพทย์หญิง สุวิทนา อารีพรรค อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการศึกษาครั้งนี้มาโดยตลอด แพทย์หญิง วราภรณ์ ตั้งตรงไพโรจน์ จิตแพทย์ โรงพยาบาลประสาทพญาไท ซึ่งได้ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลประสาทพญาไท และโรงพยาบาลประสาทสงขลา ซึ่งอนุญาตให้เก็บข้อมูล รวมทั้งเจ้าหน้าที่แผนกประสาทวิทยา และแผนกเวชกรรมฟื้นฟู ทุก ๆ ท่านที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล คุณดารา การะเกษร ซึ่งมีส่วนช่วยอย่างมากในการรวบรวมข้อมูล คุณณิรัตน์ บุญล้ำ ช่วยประมวลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในครั้งนี้ และคุณละเอียด ชูประสูร ซึ่งช่วยให้คำแนะนำเกี่ยวกับแบบทดสอบ SCL-90 และอนุญาตให้นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์นายแพทย์ สัจัน สุวรรณเลิศ และ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ กัมมันต์ พันธุมจินดา ซึ่งได้ให้คำแนะนำและเป็นประธานกรรมการ และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ทำนนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ พี่ เพื่อน และน้อง ๆ ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจ ช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

พวงน้อย อรณ

ศูนย์วิจัยที่โรงพยาบาลศิริ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนผู้ป่วยที่สุขภาพจิตอยู่ในเกณฑ์ปกติ และผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพจิต ...	76
2	แสดงกลุ่มอาการที่พบในผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพจิต.....	77
3	เปรียบเทียบด้านเพศ อาการอันพาด บุคลิกภาพและอายุ กับอาการทางด้านสุขภาพจิต.....	79

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงกลุ่มอาการที่พบในผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพจิต.....	78
2	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับกลุ่มอาการทางด้านสุขภาพจิต	80
3	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาการอัมพาตกับกลุ่มอาการทางด้านสุขภาพจิต	82
4	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับกลุ่มอาการทางด้านสุขภาพจิต	84
5	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับกลุ่มอาการทางด้านสุขภาพจิต	86

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำย่อ

SOM	=	Somatization
O-C	=	Obsessive-Compulsive
IS	=	Interpersonal sensitivity
D	=	Depression
A	=	Anxiety
H	=	Hostility
PH	=	Phobic anxiety
PAR	=	Paranoid Ideation
PSY	=	Psychoticism

ศูนย์วิจัยทรัพยากรชีวภาพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย